

Bani pentru afacerea ta

Această publicație a fost elaborată în cadrul
campaniei de informare a Guvernului privind
integrarea europeană a Republicii Moldova

AI O IDEE DE AFACERE, DAR NU ȘTII CUM SĂ OBTII FONDURI PENTRU A O MATERIALIZA?

Noi îți venim în ajutor și îți oferim o broșură cu informație relevantă despre sectoarele pentru care se acordă sprijin important, despre sumele nerambursabile pe care le poți accesa și despre pașii pe care trebuie să-i faci pentru a obține banii necesari ca să inițiezi o nouă afacere ori ca să dezvolti un business deja existent.

Ne-am axat pe trei sectoarele-cheie în care, prin intermediul a diverse programe de finanțare, Uniunea Europeană și alți parteneri de dezvoltare ai Republicii Moldova încurajează inițierea și consolidarea businessului mic și mijlociu din țara noastră. Este vorba despre Agricultură, Eficiența energetică și Afacerile tinerilor.

Pentru fiecare dintre cele trei sectoare am ales să prezentăm principalele instituții abilitate să ofere suport și informație în procesul de solicitare a finanțării, precum și detalii despre modalitatea de obținere a sprijinului financiar. Și bineînțeles că nu lipsesc istoriile de succes ale celor care, accesând deja granturile sau creditele puse la dispoziție de către partenerii de dezvoltare ai țării noastre, au reușit să-și lanseze ori să-și consolideze afacerile. Iar astfel - să contribuie la modernizarea comunităților în care trăiesc și să asigure o viață mai bună pentru familiile lor.

Te încurajăm să afli detalii „la zi” și pe platforma online www.finanțare.gov.md, creată special pentru informarea referitoare la sursele de finanțare existente.

Organizații relevante în domeniu

Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)

Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA), subordonată Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, este responsabilă de gestionarea resurselor financiare destinate pentru susținerea producătorilor agricoli, de monitorizarea repartizării acestora și de evaluarea cantitativă și calitativă a impactului generat de măsurile de susținere a agricultorilor de către stat. Programele de finanțare ale acestei instituții le puteți găsi la adresa:

www.aipa.md/index.php/posibilitatidefinantare ori la numărul de telefon 022.21.28.30.

UCIMPA

UCIMPA este agenția responsabilă pentru coordonarea pregătirii proiectelor, care gestionează toate proiectele implementate de Banca Mondială/IDA în domeniul agriculturii și în sectorul rural. În prezent, UCIMPA implementează un amplu proiect agricol - Agricultură Competitivă în Moldova (MAC-P), cu o durată de cinci ani (2012 - iunie 2017)

Subvențiile, garanția reușitei unei afaceri în agricultură

În anul 2000, alături de alți șase întreprinzători, Ion Baban a fondat Cooperativa „Basan Agro” din raionul Cimișlia. An de an, afacerea prindea turații și, pentru a deveni mai competitivi pe segmentul de producere a fructelor, pomuşoarelor și strugurilor, cooperativa a solicitat subvenții de la AIPA.

Per total, „Basan Agro” a beneficiat de subvenții de până la 40 la sută din valoarea investiției, grație acestora întreprinzătorii reușind să-și extindă plantațiile. În prezent, cei 16 angajați permanenți și 80 de lucrători sezonieri ai cooperativei lucrează 600 de hectare de culturi agricole, 60 de hectare de viță de vie și tot atâtea de livadă. De asemenea, a fost instalat un sistem inovativ de irigare prin picurare, ceea ce le permite membrilor cooperativei să minimizeze riscurile în anii secetoși.

Suma totală, care a fost necesară pentru finalizarea proiectului, a

constituit 1 milion 300 de mii de lei, 40 la sută din acești bani venind din subvenții. Investițiile au fost pe măsură și în cazul celei mai noi plantații, de 26 de hectare de viță de vie.

Venitul net pentru anul trecut al Cooperativei „Basan Agro” a fost de circa 1 milion 200 de mii de lei. Iar viticultorul spune că subvențiile acordate de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură au fost esențiale în dezvoltarea acestei afaceri de succes din sudul țării.

Proiectul pentru competitivitatea agriculturii în Moldova

Suportul oferit	Granturi investiționale pentru grupuri de producători din sectorul hortic
Beneficiari eligibili	Grupuri de producători cu cel puțin cinci membri (persoane fizice sau juridice cu activitate de cel puțin trei ani în sector)
Investiții eligibile	Procurarea echipamentului tehnologic și a utilajului post-recoltă (linii de sortare, spălare, calibrare, împachetare, uscătorii etc.)
Suma grantului	50% din totalul investiției, maximum 350.000 de dolari SUA
Alte facilități	Asistență tehnică gratuită
Disponibil prin	Agenția pentru Intervenții și Plăți pentru Agricultură (AIPA)
Informații suplimentare	Unitatea Consolidată pentru Implementarea Proiectelor Băncii Mondiale în Agricultură (UCIMPA) Tel.: 022.21.06.37; web: www.capmu.md AIPA Tel.: 022.21.33.33; web: www.aipa.md
Finanțator	Agenția Suediei pentru Dezvoltare Internațională/Guvernul Suediei Fondul Global de Mediu Banca Mondială
Bugetul total	7 milioane de dolari SUA

Proiectul pentru competitivitatea agriculturii în Moldova

Suportul oferit	Granturi post-investiționale pentru aplicarea practicilor agricole prietenoase mediului
Beneficiari eligibili	Producători agricoli cu activitate individuală de cel puțin trei ani
Investiții eligibile	Procurarea utilajelor agricole performante (pentru conservarea solului, fărâmițarea resturilor vegetale, combinatoare cu subsoliere) și aplicarea practicilor agricole de management durabil al terenurilor (practici conservative în livezi, fâșii de filtrare, fâșii tampon, bariere vegetative anti-eoliene etc.)
Suma grantului	50% din totalul investiției, maximum 20.000 de dolari SUA
Alte facilități	Asistență tehnică gratuită
Disponibil prin	Agenția pentru Intervenții și Plăți pentru Agricultură (AIPA)
Informații suplimentare	Unitatea Consolidată pentru Implementarea Proiectelor Băncii Mondiale în Agricultură (UCIMPA) Tel.: 022.21.06.37; web: www.capmu.md AIPA Tel.: 022.21.33.33; web: www.aipa.md
Finanțator	Agenția Suediei pentru Dezvoltare Internațională/Guvernul Suediei Fondul Global de Mediu Banca Mondială
Bugetul total	3 milioane de dolari SUA

Fondul de subvenționare a producătorilor agricoli

Suportul oferit	Subvenții pentru investiții în domeniul agricol
Beneficiari eligibili	Întreprinderi înregistrate care activează în domeniul agricol și corespund criteriilor din Regulamentului anual al Fondului
Afaceri eligibile	Dobânda la creditele agricole, costul asigurărilor în agricultură, procurarea de tehnică agricolă, a animalelor de prăsilă, irigație, infrastructură post-recoltare, consolidarea terenurilor, plantații multianuale, sere etc.
Suma subvenției	Variabil, în funcție de măsura subvenționată. Vezi: www.aipa.md/images/docnoi/regulamentul/regulamentul_2014.pdf
Costul/termenul	Gratuit/nerambursabil
Disponibil prin	Agencia pentru Intervenții și Plăți pentru Agricultură (AIPA)
Informații suplimentare	AIPA Tel.: 022.21.33.33; web: www.aipa.md
Finanțator	Bugetul Public Național Comisia Europeană/Programul ENPARD
Bugetul total	500 de milioane de lei

Programul de restructurare a sectorului vitivinicol

Suportul oferit	Credite și leasing preferențiale pentru a redresa sectorul vitivinicol și a stimula producerea vinului cu denumire de origine protejată (D.O.P.) și indicație geografică protejată (I.G.P.)
Beneficiari eligibili	Întreprinderi din sectorul viticol, vinicol și lanțul lor valoric (producători de ambalaj, etichete, dopuri, instituții de învățământ și cercetare etc.), membri ai unei asociații regionale de producători de vinuri cu indicație geografică protejată
Afaceri eligibile	Investiții și circulante în sectorul vitivinicol
Suma investiției, maximum	5.000.000 de euro - pentru echipament și utilaj vinicol 2.000.000 de euro - restructurarea podgoriilor și plantarea viței de vie 600.000 de euro - capital circulant 10.000 de euro per hectar - înființarea podgoriilor 1000 de euro per hectar - defrișarea plantațiilor viticole necorespunzătoare. Contribuție din alte surse - 50%
Rata dobânzii	5-6% anual, în euro
Termenul	Maximum zece ani
Perioada de grație	Până la patru ani
Alte facilități	TVA la cota zero pentru livrarea pe teritoriul țării a mărfurilor, lucrărilor și serviciilor; scutirea de taxe vamale la importul mărfurilor și serviciilor; scutirea de plată pentru efectuarea procedurilor vamale la importul de mărfuri și servicii
Disponibil prin	BC „Moldova-Agroindbank” SA BC „Moldindconbank” SA BC „Mobiasbanca-Groupe Societe Generale” S.A. BC „Banca Socială” SA BC „Energbank” SA BC „ProCredit Bank” SA
Informații suplimentare	Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programului de Restructurare a Sectorului Vitivinicol (UCIMPRSVV) Tel.: 022.26.09.03; web: www.winemoldova.md
Finanțator	Banca Europeană de Investiții
Bugetul total	75 de milioane de euro

Programul 2KR

Suportul oferit	Leasing preferențial de tehnică agricolă
Beneficiari eligibili	Întreprinderi agricole înregistrate
Afaceri eligibile	Procurări de echipamente și tehnică agricolă și de irigare
Suma investiției	Variabil, în funcție de echipamentul procurat
Rata dobânzii	Fără dobândă
Termenul	Doi ani
Perioada de grație	12 luni
Alte facilități	TVA la cota zero la importul și procurarea tehnicii; achitarea tehnicii în rate după schema: prima rată 50% avans după care câte 25% celelalte două rate ori prima rată de 40% avans , după care câte 30%
Disponibil prin	Programul 2KR
Informații suplimentare	Programul 2KR Tel.: 022.27.84.63, 022.54.98.81; e-mail: office@2kr.moldnet.md ; web: www.2kr.md
Finanțator	Guvernul Japoniei Uniunea Europeană
Bugetul total	variabil

Programe de finanțare pentru tineri și antreprenori

Organizații relevante în domeniu

ODIMM

ODIMM sau Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii este instituția ce contribuie la sporirea competitivității economiei naționale prin susținerea dezvoltării sectorului IMM.

ODIMM este singura organizație publică non-profit, dedicată lansării și dezvoltării afacerilor de succes. ODIMM ajută la crearea oportunităților de afaceri pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii, la formarea și amplificarea culturii și abilităților antreprenoriale, facilitează accesul IMM la resurse financiare și informaționale, susține dezvoltarea infrastructurii de suport în afaceri și stimularea dialogului public-privat.

Programele de finanțare și instruire antreprenorială:

Programul de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+1”

Programul național de abilitare economică a tinerilor „PNAET”

Programul gestiunea eficientă a afacerii „GEA”

Fondul special de garantare a creditelor „FGC”

Programul de Stat de stimulare a participării agenților economici la târguri și expoziții.

Prima spălătorie ECO la Ungheni

Cristina Scutaru a transpus în practică o idee inedită - prima spălătorie ECO din Ungheni. Afacerea nu a fost una „planificată” și a apărut atunci, când o prietenă i-a propus să procure o mașină de curățat perne. S-a sfătuit cu familia și... au decis să riște, iar în câteva luni deja își recuperaseră investiția. Dar a trebuit să mai treacă niște ani până spălătoria a prins contur.

În mai 2011, când s-au lansat, aveau doar trei mașini de spălat, o centrifugă, un uscător și o masă de călcat. Totuși, din start, au ales să se diferențieze de concurenți, utilizând conceptul de spălătorie ECO. De facto, utilizarea exclusivă a

detergenților ecologici s-a dovedit a fi punctul forte al afacerii.

În 2012 au depus dosarul pentru Programul PNAET, iar din creditul obținut au cumpărat o mașină de spălat, o centrifugă și un uscător, de care aveau mare nevoie mai ales iarna. Utilajul procurat cu suportul Programului i-a ajutat să majoreze volumul serviciilor prestate.

Astăzi, afacerea familiei Scutaru este în creștere, iar pe viitor ei își propun să își lărgescă spectrul de servicii oferite. Între altele, ei planifică să dezvolte o linie tehnologică avansată, pentru a utiliza eficient toate resursele disponibile (energia solară, aerul fierbinte eliminat de la uscător, apa reziduală etc.).

Programul de abilitare economică a tinerilor (PNAET)

Suportul oferit	Credite preferențiale cu grant pentru tineri. Instruire gratuită
Beneficiari eligibili	Întreprindere înregistrată Vârsta antreprenorului - 18-30 de ani
Afaceri eligibile	Investiții în afacerile tinerilor în sectorul rural (toată țara, cu excepția municipiilor Chișinău și Bălți)
Suma investiției	Minimum 30.000 de lei Maximum 300.000 de lei (40% grant, 60% credit)
Porțiunea de grant	40% grant investițional din suma investiției
Rata dobânzii	8% pentru partea de credit, în lei
Termenul	Minimum doi ani Maximum cinci ani
Perioada de grație	Până la doi ani
Disponibil prin	BC „Moldova-Agroindbank” SA BC „Moldindconbank” SA BC „Victoriabank” SA BC „Mobiasbanca-Groupe Societe Generale” SA BC „Fincombank” SA BC „Energbank” SA BC „EuroCreditBank” SA „MoldCredit” SRL
Informații suplimentare	ODIMM (instruire) Tel.: 022.22.57.99, 022.22.53.84 DLC (credite) Tel.: 022.23.82.46; 022.23.82.47; 022.23.29.63
Finanțator	Partea de credite - mijloacele proiectului RISP (Banca Mondială) și FIDA-1 (Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă) Partea de grant - Comisia Europeană
Bugetul total	variabil

Programul de susținere și dezvoltare a sectorului de întreprinderi mici și mijlocii, finanțat de Guvernul Japoniei

Suportul oferit	Leasing preferențial fără dobândă, cu element de grant
Beneficiari eligibili	Întreprinderi private ce corespund criteriilor Legii nr. 206-XVI din 07.07.2006
Afaceri eligibile	Investiții în echipament de producere, sortiment vast
Suma investiției	Variabil, stabilit periodic de Regulamentul Programului
Porțiunea de grant	până la 40% din suma investiției
Rata dobânzii	0%
Termenul	Maximum un an
Perioada de grație	Nu există
Alte facilități	TVA la cota zero pentru importul echipamentului; scutirea de taxe vamale la importul echipamentului; scutirea de plată pentru efectuarea procedurilor vamale la importul echipamentului
Disponibil prin	Unitatea de Implementare a Programului
Informații suplimentare	Unitatea JNPGA Moldova Tel.: 022.23.85.74; e-mail: giu@jnpga.md ; web: www.jnpga.md
Finanțator	Guvernul Japoniei
Bugetul total	variabil

Programul de atragere a remitențelor în economie PARE 1+1

Suportul oferit	Contribuție în formă de grant pentru a suplimenta investițiile migranților în economia Republicii Moldova
Beneficiari eligibili	Cetățenii Republicii Moldova lucrători migranți din Republica Moldova sau rudele de gradul I ale acestora, care lansează sau dezvoltă, din remitențele provenite de peste hotare, afaceri pe teritoriul Republicii Moldova
Afaceri eligibile	Investiții în afaceri în sectoarele de producere și servicii
Suma grantului	50% din totalul investiției, maximum 200.000 de lei
Alte facilități	Instruire subvenționată
Disponibil prin	Organizația pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM)
Informații suplimentare	ODIMM Tel.: 022.22.50.01; e-mail: ffice@odimm.md ; web: www.odimm.md
Finanțator	Bugetul Public Național Uniunea Europeană prin suport bugetar direct
Bugetul total	variabil

Fondul de garantare a creditelor

Suportul oferit	Garanții financiare pentru accesarea creditelor de către agenții economici cu insuficiență de gaj
Beneficiari eligibili	Întreprinderile mici și mijlocii ce corespund criteriilor Legii nr. 206-XVI din 07.07.2006, solicitante de credite de la bănci
Afaceri eligibile	Investiții în afaceri
Suma grantului	Până la 50% din suma creditului, maximum 1.000.000 de lei până la 70% din suma creditului pentru afaceri start-up
Termenul garanției	Până la cinci ani
Costul garanției	1,5-2% anual din valoarea garanției
Disponibil prin	BC „Moldova-Agroindbank” SA BC „Fincombank” SA BC „Moldindconbank” SA BC „Banca Comercială Română Chișinău” SA BC „Banca de Economii” SA BC „Unibank” SA BC „Procreditbank” SA BC „Victoriabank” SA
Informații suplimentare	ODIMM Tel.: 022.22.50.01; e-mail: ffice@odimm.md ; web: www.odimm.md , www.fgc.odimm.md
Finanțator	Bugetul Public Național Uniunea Europeană prin suport bugetar direct
Bugetul total	variabil

Programul de Stat de stimulare a participării agenților economici la târguri și expoziții

Suportul oferit	Compensare parțială a spațiului expozițional în cadrul Programului de Stat de stimulare a participării agenților economici la târguri și expoziții
Beneficiari eligibili	Întreprinderile micro și mici, gospodăriile țărănești, deținătorii de patentă
Afaceri eligibile	Producători, generatori de inovații, exportatori, prestatori de servicii, meșteri populari și alții
Suma subvenționării	50% din costul spațiului expozițional contractat, maximum 2000 de lei
Informații suplimentare	ODIMM Tel.: 022.22.50.01; e-mail: ffice@odimm.md ; web: www.odimm.md
Finanțator	Bugetul Public Național
Bugetul total	variabil

Credite din Fondul Provocările Mileniului

Suportul oferit	Credite la dobânzi și termene preferențiale
Beneficiari eligibili	Întreprinderi micro, mici și mijlocii conform criteriilor Legii nr. 206-XVI din 07.07.2006, din zone rurale și sate care sunt în componența municipiilor
Afaceri eligibile	Investiții în infrastructura agricolă post-recoltare și scopuri comerciale în lanțul lor valoric
Suma investiției	De la 5000 la 600.000 de dolari SUA
Rata dobânzii	Dobânzi reduse, se stabilesc de băncile participante
Termenul	Trei-șapte ani
Perioada de garanție	1,5-2% anual din valoarea garanției
Disponibil prin	BC „Banca Socială” SA BC „Comertbank” SA BC „Energbank” SA BC „Mobiasbanca-Groupe Societe Generale” SA BC „Moldindconbank” SA BC „Moldova-Agroindbank” SA BC „Victoriabank” SA
Informații suplimentare	Fondul Provocările Mileniului (MCA Moldova) Tel.: 022. 85.22.92; e-mail: credit@mca.gov.md ; web: www.mca.gov.md Directoratul Liniei de Credit pe lângă Ministerul Finanțelor (DLC) www.mf.gov.md/about/istitutii/coord/dlc Tel.: 022.23.29.63, 022.23.82.46, 022.23.82.47
Finanțator	Fondul Provocările Mileniului/Programul COMPACT
Bugetul total	12 milioane de dolari SUA

Organizații relevante în domeniu

Agenția pentru Eficiență Energetică

Agenția pentru Eficiență Energetică (AEE) este structura responsabilă de asigurarea și sprijinirea realizării obiectivelor Programului Național de Îmbunătățire a eficienței energetice. Acordă asistența necesară la elaborarea programelor și a planurilor locale pentru eficiența energetică și monitorizează realizarea acestora.

MoSEFF

MoSEFF - Linia de Finanțare pentru Eficiență Energetică în Moldova – a fost lansată în septembrie 2009, scopul ei fiind de a sprijini investițiile în eficiența energetică a întreprinderilor din țară. La acordarea împrumuturilor, prin intermediul băncilor partenere ale BERD, a fost prevăzută o linie de credit de 42 de milioane de euro, în combinație cu o componentă de grant de 5-20%. De asemenea, MoSEFF oferă asistență tehnică pentru proiecte prin intermediul Fichtner - o companie germană lider în domeniile inginerie și consulting. Printre companiile bine cunoscute în Republica Moldova, care au implementat proiecte cu ajutorul MoSEFF, se numără „Orheit-Vit”, „Macon”, „Covoare Ungheni” și altele. De împrumuturi între 10.000 și două milioane de euro au beneficiat însă și o serie de companii mici, care au realizat proiecte vizând eficiența energetică.

MoREEFF

Programul MoREEFF - Facilitatea de Finanțare a Eficienței Energetice în Sectorul Rezidențial din Moldova - oferă împrumuturi pentru implementarea tehnologiilor energo-eficiente în locuințe. Instrumentul a fost elaborat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), pentru a-i ajuta pe locatarii și proprietarii spațiilor locative din Moldova să diminueze consumul și facturile de energie. Beneficiarii împrumuturilor pot fi proprietarii și locatarii spațiilor locative, asociațiile proprietarilor de apartamente, companiile de administrare a fondului locativ, companiile de servicii energetice și alte companii eligibile care prestează servicii de întreținere, funcționare, construcție și renovare, și activează în bază de contract semnat cu proprietarii/locatarii. Proiectele eligibile includ următoarele lucrări: instalarea ferestrelor energo-eficiente; izolarea pereților, podelelor și acoperișurilor; instalarea cazanelor eficiente pe biomasă, sistemelor solare de încălzire a apei, cazanelor pe gaz eficiente; sistemelor de pompe termice, sistemelor fotovoltaice, inclusiv cele integrate arhitectural, stațiilor cu schimbătoare de căldură și sistemelor ingineresti.

Grant pentru cazan nou pe biomasă

Datorită Programului MoREEFF, oamenii din Moldova au posibilitatea să investească în tehnologii energo-eficiente, micșorând astfel consumul de energie și bucurându-se de un trai mai confortabil.

Unul dintre beneficiarii acestui program este Eduard Moldovanu din Sângera, municipiul Chișinău. Fiind de meserie tâmplar, Eduard știe bine care este efectul măsurilor de eficiență energetică. Pentru casa în care locuiește împreună cu familia sa el a meșterit cu propriile mâini ferestre de lemn cu geam termopan, cu sticlă energo-eficientă de tip Low-E. Însă nu s-a oprit aici - Eduard înțelegea că, pentru a reduce și mai mult cheltuielile de întreținere și a conserva căldură pe

temp de iarnă, este nevoie de un cazan pe biomasă. Însă, fiind o familie cu venituri modeste, ar mai fi trebuit să economisească mult până să adune suma necesară pentru un cazan modern... De la magazinul unde se vând sisteme de încălzire, Eduard a aflat despre Programul MoREEFF, care s-a dovedit a fi soluția potrivită pentru necesitățile

sale. Finanțarea de 32 de mii de lei, de care a beneficiat, i-a permis să cumpere un cazan nou pe biomasă, modern și eficient din punct de vedere energetic, iar după vizita inginerilor MoREEFF a fost aprobat și achitat grantul în valoare de 20% din suma finanțării.

„Mulțumită Programului MoREEFF am reușit să instalăm acasă un cazan pe lemne și astfel să reducem din costurile pentru încălzire. Deoarece sunt tâmplar, toate resturile din urma producerii vor fi utilizate în calitate de combustibil pentru cazan. Suntem o familie tânără și grantul acordat ne ajută să micșorăm cheltuielile pentru instalare și să acoperim mai ușor ratele pentru finanțare”, mărturisește Eduard.

Familia Moldovanu este printre sutele de familii din Moldova care, pe lângă cazanele pe biomasă, au mai instalat prin intermediul Programului MoREEFF ferestre energo-eficiente, cazane pe gaze naturale, sisteme solare de încălzire a apei, pompe de căldură, au făcut izolare termică, iar aceste tehnologii le ajută să consume mai puțină energie, respectiv să plătească mai puțin pentru facturi. În același timp, grantul i-a ajutat să reducă din costul investițiilor.

Linia de finanțare pentru eficiență energetică în Republica Moldova - MoSEFF

Suportul oferit	Credite cu porțiuni de grant pentru sporirea eficienței energetice
Beneficiari eligibili	Întreprinderi private comercial viabile
Investiții eligibile	Investiții care optimizează consumul de energie al instalațiilor de producție
Suma investiției	Până la două milioane de euro
Porțiunea de grant	5-20% din suma investiției
Rata dobânzii	Rate de piață pentru porțiunea de credit; 0% pentru porțiunea de grant
Termenul	Trei-cinci ani
Perioada de grație	Se negociază cu banca participantă
Alte facilități	Asistență tehnică gratuită pe probleme de eficiență energetică din partea Companiei germane „Fichtner”
Disponibil prin	BC „Moldova-Agroindbank” SA BC „Moldindconbank” SA BC „Mobiasbanca-Groupe Societe Generale” SA BC „ProCredit Bank” SA
Informații suplimentare	MOSEFF Tel.: 022.20.05.06, 022.20.05.07; e-mail: info@moseff.org ; web: www.moseff.org
Finanțator	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (credite) Uniunea Europeană (consultanță)
Bugetul total	42 de milioane de euro linia de credit

Facilitatea de finanțare pentru eficiență energetică în sectorul rezidențial în Republica Moldova – MoREEFF

Suportul oferit	Credite cu porțiuni de grant pentru realizarea proiectelor de eficiență energetică în sectorul rezidențial
Beneficiari eligibili	Proprietari și locatari ai spațiilor locative; asociații de proprietari ai apartamentelor; companii de administrare a spațiului locativ; companii de construcții, de prestare energie etc.
Investiții eligibile	Investiții (lucrări și echipamente) care optimizează consumul de energie și reduc pierderile de energie ale spațiilor locative (instalarea ferestrelor energo-eficiente, cazanelor pe biomasă și gaze naturale, pompelor de căldură, sistemelor solare, izolarea termică a pereților, podelelor, acoperișului)
Suma investiției	Nelimitată
Porțiunea de grant	Până la 20-35% din suma investiției
Rata dobânzii	Rate de piață pentru porțiunea de credit; 0% pentru porțiunea de grant
Termenul	De la șase luni până la șapte ani, se negociază cu banca participantă
Perioada de grație	Se negociază cu banca participantă
Disponibil prin	BC „Moldindconbank” SA BC „Mobiasbanca-Groupe Societe Generale” S.A.
Informații suplimentare	MOREEFF Tel.: 022.22.26.39; e-mail: info@moreeff.info ; web: www.moreeff.info
Finanțator	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (credite) Agenția Suediei pentru Dezvoltare Internațională (granturi) Uniunea Europeană/Programul de vecinătate (granturi)
Bugetul total	35 de milioane de euro linia de credit, 11 milioane de euro fondul de granturi

Notițe

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page. At the bottom left corner, there is a light blue triangular shape pointing upwards. At the bottom right corner, there is a light gray triangular shape pointing downwards. The overall design is clean and minimalist, typical of a notebook or a template for writing.